

Poznaj swojego psa Typy psów i ich potrzeby

Emil Nestorowicz

Poznaj swojego psa - typy psów i ich potrzeby

Wstęp - typy psów	3
1. Psy pierwotne	5
2. Charty	7
3. Stróże	8
4. Psy do towarzystwa	10
5. Psy gończe	12
6. Psy myśliwskie	14
7. Teriery	16
8. Psy typu bull	18
9. Psy zaganiające	20
10. Psy światowe	22

Wstęp - typy psów

Jest wiele podziałów psów ze względu na rasy, typy, czy podtypy. Najpopularniejszym w Polsce jest podział bazujący na podziale, który stosuje FCI (Międzynarodowa Federacja Kynologiczna).

Niestety moim zdaniem podział ten jest nieprzydatny zwykłemu opiekunowi psa, gdyż w tym podziale wewnątrz jednej grupy są często sklasyfikowane psy o **zupełnie innym charakterze i potrzebach**.

Dlatego też w mojej pracy, przy pierwszej ocenie psa biorę pod uwagę jego rasę i podział, który za chwilę poznasz. Podział ten został stworzony przez amerykańską etolożkę **Kim Brophey**. Badaczka klasyfikuje rasy psów według tego, do jakich zadań były hodowane i w jaki sposób pomagały człowiekowi.

Podział taki dużo więcej mówi nam o możliwym charakterze psa, o jego predyspozycjach i potrzebach. Oczywiście zawsze, gdy grupujemy psy w jakikolwiek sposób stosujemy pewne uogólnienie. Dwa osobniki w obrębie jednej rasy mogą mieć zgoła inne charaktery. Dlatego informacje, które zdobędziesz o danej grupie psów niekoniecznie muszą dotyczyć w 100% Twojego psa. Jednak

jest duże prawdopodobieństwo, że zrozumienie do czego był hodowany Twój pies i jak pomagał człowiekowi, pomoże Ci **lepiej zrozumieć jego zachowania i zaspokajać jego potrzeby**.

Podczas hodowli człowiek tak dobierał osobniki, aby potomstwo z większym prawdopodobieństwem miało cechy, które człowiek mógł później wykorzystać. W ten sposób powstały wyspecjalizowane rasy psów, które miały pomagać człowiekowi w pewien sposób. Dlatego najbardziej rzetelnym źródłem informacji o temperamencie psa i jego cechach jest **historia rasy**.

Warto wspomnieć tutaj o łańcuchu łowieckim. **Łańcuch łowiecki** jest to sekwencja zachowań, które pies prezentuje podczas polowania. Elementy łańcucha łowieckiego są jednocześnie potrzebami każdego psa. Jednak, aby pies mógł spełniać swoją rolę przypisaną przez człowieka, w procesie hodowli pewne elementy łańcucha łowieckiego wzmacniano, a inne wygaszano.

Łańcuch łowiecki:

1. Namierzanie
2. Obserwacja
3. Podkradanie się
4. Pogoń
5. Chwycenie
6. Zagryzanie
7. Rozszarpywanie
8. Konsumpcja

Przykładowo podczas hodowli owczarków podhalańskich rozmnażano tylko te osobniki, które miały tendencje do obserwacji. Dzięki temu mogły skutecznie wypatrywać niebezpieczeństwa (wilki, obcy ludzie). Nie wybierano z kolei tych psów, które miały duże tendencje do pogoni, chwytania, rozszarpywania. Miały to być psy stróżujące, więc te elementy łańcucha łowieckiego były wygaszane. Nikt nie chciał, aby owczarek ganiał i zabijał owce.

Dzięki temu z pokolenia na pokolenie rodziły się psy o coraz bardziej wzmocnionym elemencie łańcucha łowieckiego - obserwacji, a wygaszonymi elementami łańcucha - pogoni, chwytania, zagryzania. Dlatego owczarki podhalańskie mogą tak świetnie spisywać się podczas ochrony stad owiec - mają do tego **odpowiednie predyspozycje**.

Te predyspozycje są jednocześnie potrzebami takiego psa. Czyli typowy owczarek podhalański nie będzie miał dużej potrzeby, aby ganiać, chwytac i zagryzac. Jednak będzie miał dużą potrzebę obserwacji terenu, ostrzegania poprzez szczekanie, ochrony swojego stada. Dlatego, jak widzisz, jeśli poznasz historię rasy swojego psa, dowiesz się po co człowiek wyhodował właśnie tego typu psa, będziesz mogła lepiej go zrozumieć i lepiej zaspokajać jego potrzeby. Znajomość tego podziału przyda się również osobom, które nie wiedzą na jaką rasę psa się zdecydować. Dzięki poznaniu temperamentu rasy, można łatwiej dopasować psa do swojego stylu życia.

1. Psy pierwotne

Przykładowe rasy: malamut alaskański, akita inu, basenji, łajka jakucka, samoyed, husky syberyjski, shar pei, shiba inu.

Psy te charakteryzują się **dużą siłą fizyczną i wytrzymałością**. W przeszłości niektóre rasy (malamut, husky) służyły człowiekowi do ciągnięcia sań z towarami. Aby wykonywać swoją pracę musiały dobrze współpracować z innymi psami w zaprzęgu, ale też zwracać uwagę na „kierowcę” sań - przewodnika.

Psy pierwotne, gdy akurat nie były potrzebne człowiekowi musiały sobie radzić same. Aby zdobyć pożywienie **często polowały**. Są to psy bardzo niezależne, lubią i potrafią podejmować swoje własne decyzje. Lubią też polować. Niestety bywa to problematyczne dla opiekunów, gdyż instynkt łowiecki u psa pierwotnego może uruchomić się, gdy ten zobaczy małego psa, wiewiórkę czy zająca.

Zwiększone potrzeby: eksploracja, polowanie (zabawa), aktywność fizyczna, posiadanie cennych dla psa rzeczy.

Zwróć uwagę: są to psy niezależne i w pewnym stopniu warto pozwalać im na podejmowanie własnych decyzji i na samodzielność. Jednocześnie należy bardzo przyłożyć się do treningu posłuszeństwa, aby w razie potrzeby móc kontrolować jego popędy łowieckie.

2. Charty

Przykładowe rasy: charty - afgański, polski, włoski, greyhound, borzoi, saluki, whippet

Charty służyły ludziom do **polowań**. Mają wzmocniony cały łańcuch łowiecki, gdyż miały upolować i zabić ofiarę. Charty są szybkie i mają bardzo wyczulony wzrok. Często jako zachowanie demonstracyjne charty wykorzystują swoją zwinność i np. szybko biegają robiąc częste i szybkie zwroty.

Psy tego typu nie potrzebują, aż tak długich spacerów, jak psy pierwotne. Charty to raczej krótkodystansowce, jednak nadal potrzebują sporo ruchu na świeżym powietrzu i spokojnych spacerów. Jako, że psy zaliczane do tej grupy miały wzmocniony cały łańcuch łowiecki i polowanie jest dla nich naturalne, warto **już od szczeniaka socjalizować je z różnymi zwierzętami**, aby rozumiały, że nie są to ich ofiary, a raczej towarzysze.

Zwiększone potrzeby: polowanie (zabawa), aktywność fizyczna, eksplorowanie.

3. Stróże

Przykładowe rasy: akbash, berneński pies pasterski, boerboel, bulmastif, cane corso, dogue de Bordeaux, owczarek kaukaski, mastif angielski, fila brasileiro.

Stróże, jak sama nazwa wskazuje **służyły człowiekowi do stróżowania** - najczęściej do pilnowania zwierząt hodowlanych. Co ważne - nie miały na te zwierzęta polować, tylko je chronić, dlatego duża część łańcucha łowieckiego jest u nich wygaszona.

Stróże są mocno wyczułone na zmiany pojawiające się w ich przestrzeni. W przeszłości miały reagować szczekaniem na drapieżniki lub obcych ludzi. Teraz z tego powodu często mają tendencję do szczekania na wszystko co nowe/nieznane.

Stróż lepiej będzie się czuł na wsi, na dużej przestrzeni, gdzie rzadko następują jakieś zmiany, niż w mieście, gdzie co chwila przejeżdża inny samochód, przechodzi inny człowiek, czy pies. Często przez ten nadmiar bodźców stróże są

ciągłe zestresowane. Oczywiście nie jest to reguła, są i stróże, które dobrze czują się w miastach.

Warto pamiętać, że oszczekiwanie samochodów/ludzi/psów bierze się ze strachu, dlatego też ten **strach** stróże miały wzmocniony w procesie hodowlanym. Niestety często, gdy stróż nie może poradzić już sobie ze swoim strachem sięga po agresję. Dlatego warto już od samego początku stróżowi pokazywać, że obcy ludzie/psy/przedmioty nie są powodem do strachu.

Zwiększone potrzeby: obserwacja (stróż całymi dniami obserwował horyzont wypatrując zagrożenia), stały rytm dnia, przewidywalność zachowań opiekuna i sytuacji codziennych.

4. Psy do towarzystwa

Przykładowe rasy: bichon frise, bolończyk, gryfonik brukselski, cavalier king charles spaniel, chihuahua, grzywacz chiński, hawańczyk, maltańczyk, pekińczyk, mops, shih tzu.

U większości psów do towarzystwa **cały łańcuch łowiecki był wygaszany w procesie hodowli**. Psy te bardziej przywiązują się do człowieka, a mniej są zainteresowane polowaniem. Oczywiście nie znaczy to, że psy te są żywymi maskotkami. Nadal mają one psie potrzeby, które należy zaspokajać.

Psy do towarzystwa świetnie nadają się na kompanów. Nie są zbyt wymagające i łatwiej jest u nich uniknąć typowych problemów behawioralnych. Należy jednak pamiętać, że pies to nie zabawka i pomimo małych rozmiarów **warto nauczyć go podstawowych komend, przywołania i chodzenia na luźnej smyczy**.

Z racji małych rozmiarów opiekunowie mają tendencję do ciągłego podnoszenia tych psiaków i brania na ręce. Nie zawsze jest to mile widziane przez psa. Opiekun takiego psa również powinien zwracać uwagę na komunikaty jakie pies do niego

wysyła. Jeśli pies jasno pokazuje nam, że nie życzy sobie dotyku/podnoszenia/przestawiania z kąta w kąt - nie róbnmy tego. **Często lepiej użyć smakołyka, aby zachęcić psa do przejścia z miejsca na miejsce niż przenosić go na siłę.**

Mimo mniejszej tendencji do polowania u psów do towarzystwa, warto wypracować z takim psem motywację na zabawę szarpakiem. Później zawsze może to być świetne narzędzie do treningu, ale również i przede wszystkim w ten sposób **super budujemy więź z psem i spędzamy fajnie czas.** Wiele psów do towarzystwa też pokocha ten rodzaj zabawy.

Zwiększone potrzeby: bliskość człowieka, wsparcie socjalne, towarzystwo (uwaga na lęk separacyjny - przyzwyczajaj psiaka do samotności już od szczeniaka)

5. Psy gończe

Przykładowe rasy: basset hound, beagle, ogar polski, posokowiec bawarski, gończy polski, gończy słowacki.

Psy gończe były wykorzystywane do polowań, jednak inaczej niż charty. Nie miały zabijać ofiary, a jedynie ją **wytropić, wypłoszyć lub wystawić myśliwemu**. Psy gończe są silne i wytrwałe - często podczas polowań musiały pracować po kilka godzin bez przerwy. Dlatego też potrzebują dużo ruchu i eksploracji terenu.

Największa potrzeba psa gończego z łańcucha łowieckiego to namierzanie, czyli praca nosem. Psy gończe wprost uwielbiają węszyć i wsadzają nos w każdy zakamarek. Należy im na to pozwolić i organizować dla nich zabawy węchowe, aby spełnić dobrze ich potrzeby.

Psy gończe **często pracowały w grupach i musiały być dosyć niezależne**. Często podczas polowania wysuwały się naprzód nie zważając na przewodnika (myśliwego), dlatego mogą mieć tendencję do ucieczek. W szczególności, gdy tego typu pies się „zawęszy” może zapominać o całym świecie i po prostu oddalić się od opiekuna. Dlatego ważnym jest **solidny trening przywołania**.

Mały tip: często dla psa gończego bardziej motywującą nagrodą będzie rozsypanie smakołyków w trawie, gdzie będzie mógł je wywęszyć, niż wydanie jedzenia z ręki.

Zwiększone potrzeby: namierzanie (węszenie), eksplorowanie, rewirowanie, aktywność fizyczna, pogoń.

6. Psy myśliwskie

Przykładowe rasy: labrador retriever, flat coated retriever, wyżeł - niemiecki, węgierski, czeski, seter irlandzki, gordon spaniel, angielski pointer, angielski cocker spaniel, pudel standardowy, münsterländer.

Psy myśliwskie były wykorzystywane oczywiście do polowań, jednak inaczej, niż charty i psy gończe. Psy z tej grupy pracowały w stosunkowo **bliskim kontakcie z człowiekiem**. Retrievery miały za zadanie przynosić ustrzeloną zwierzynę myśliwemu, setery miały ją wyszukiwać i zatrzymywać w miejscu, pointery miały wskazywać gdzie ta zwierzyna się ukryła, a na przykład portugalski pies dowodny miał zaganiać ryby do sieci.

Z tego powodu psy myśliwskie **są nastawione na współpracę z człowiekiem** i ta współpraca sprawia im przyjemność. Dlatego warto ćwiczyć z takimi psiakami podstawowe posłuszeństwo i sztuczki podczas treningu opartego o nagradzanie. Jednak, mimo że psy tego typu lubią towarzystwo człowieka, to nadal mają bardzo dużą potrzebę samodzielnego eksplorowania terenu.

Są to psy lubiące aktywność, czujące się dobrze w dużych parkach, na łąkach, w lasach. Labradory i Goldeny są bardzo popularne i „reklamowane” w mediach jako psy łatwe, przyjazne i odpowiednie dla dzieci. Niestety jest to tylko częściowo prawda. Rzeczywiście są to zazwyczaj psy łagodne, jednak aby nie sprawiały problemów **należy koniecznie zaspokoić ich naturalne potrzeby**, które są spore. Psy te potrzebują dużo ruchu, eksplorowania, ćwiczeń. Jeżeli zaspokoimy te ich naturalne potrzeby rzeczywiście są wspaniałymi towarzyszami. Jednak z całą pewnością nie powiedziałbym, że są to psy „łatwe”. Pamiętaj również, że nie ma czegoś takiego, jak pies dla dzieci - za psa odpowiedzialni są dorośli i w zależności, jak sobie takiego psa wychowamy, tak będzie się on zachowywał w stosunku do dzieci.

Mówiąc o labradorach i goldenach nie sposób nie wspomnieć o ich łakomstwie. Bardzo rzadko widuje psy tych ras w dobrej kondycji fizycznej. Zazwyczaj są otyłe. Bierze się to z ich przekarmiania i zbyt małej aktywności fizycznej na co dzień. Pamiętajmy, że były to psy, które potrafiły pracować nawet po kilka godzin dziennie.

Zwiększone potrzeby: eksploracja, węszenie, aktywność fizyczna, pogoń, chwytność, obserwacja.

7. Teriery

Przykładowe rasy: airedale terrier, border terrier, foksterier, cairn terrier, jack russell terrier, yorkshire terrier, norwich terrier.

Teriery pomagały człowiekowi rozprawiać się z gryzoniami w miastach i wsiach. Mają wzmocniony prawie cały łańcuch łowiecki. Miały **znaleźć szczura, złapać i zabić**. Jedyne konsumpcja nie była wzmocniona w procesie hodowlanym, gdyż pies miał zabić gryzonia i polować na następnego, a nie go zjadać.

Teriery to psy **bardzo temperamentne, żywiołowe z dużą potrzebą ruchu i realizowania łańcucha łowieckiego**. Aby terier był szczęśliwy należy oferować mu mnóstwo różnych gier, zabaw i aktywności. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na prawidłowe wyciszenie psa po intensywnych aktywnościach. Należy to zrobić oferując psu możliwość swobodnej eksploracji, odpoczynku lub zabawy węchowe. Jest to ważne, bo często widuję psy, które podczas spaceru wiele razy aportują piłkę, a potem w domu nadal nie potrafią się wyciszyć i rozluźnić, co prowadzi do „szaleństw” w mieszkaniu. Pamiętaj, aby nie uzależnić swojego psa od aportowania. Rzuć mu maksymalnie kilka razy podczas spaceru i oferuj różne inne aktywności.

Teriery bardzo angażują się w swoją „pracę”, dlatego często frustrują się, gdy nie mogą pobiec za zwierzyną lub piłką. Ta **frustracja może prowadzić do problemów behawioralnych** takich jak szczekliwość lub zachowania stereotypowe np. gonienie własnego ogona. Aby tego uniknąć warto przekierować energię teriera na trening posłuszeństwa, zabawy węchowe, naukę nowych sztuczek.

Moim zdaniem **są to wymagające psy dla osób chcących dużo czasu poświęcić swojemu pupilowi**. Popularny „York” jest również terierem, a często opiekunowie traktują go jak psa do towarzystwa. Niestety York może nie być szczęśliwy, jeśli nie zaspokoimy jego „terierowatych” potrzeb i może z tego powodu sprawiać problemy.

Mimo, że historycznie teriery nie współpracowały ściśle z człowiekiem, to **chętnie angażują się w ciekawe ćwiczenia oparte o system nagród**.

Zwiększone potrzeby: cały łańcuch łowiecki, w szczególności pogoń i rozszarpywanie (koniecznie należy wprowadzić zabawę szarpakiem do codziennej rutyny), aktywność fizyczna.

8. Psy typu bull

Przykładowe rasy: angielskie staffordshire terrier, amerykański staffordshire terrier, bulterier, bulterier miniaturowy, buldog amerykański, buldog angielski, dog argentyński, pitbull.

Psy tego typu **służyły człowiekowi do walk na arenach**. Walczyły z innymi zwierzętami oraz z sobą nawzajem. Psy typu bull zostały wyhodowane poprzez krzyżówkę stróżów z terierami. Dlatego psy te są silne, jak stróże, a jednocześnie zacięte, jak teriery.

Media często pokazują te psy, jako agresywne w stosunku do ludzi z natury, a jest to nieprawda. Psy typu bull były selekcjonowane w ten sposób, aby dobierać osobniki całkowicie niegroźne dla człowieka. Promowano taką cechę, ponieważ psy te nie miały walczyć z ludźmi, a podczas walki z innymi zwierzętami człowiek powinien móc bez problemów rozdzielić zwierzęta od siebie. Psy typu bull musiały być niegroźne dla człowieka, aby można było je w razie potrzeby bezpiecznie rozdzielić podczas walki.

Z tego powodu „bulle” to często psy **bardzo socjalne w stosunku do człowieka**. Od kilkudziesięciu lat odpowiedzialni hodowcy starają się również eliminować z hodowli osobniki przejawiające agresję w stosunku do innych zwierząt. Jednak

obowiązkiem odpowiedzialnego opiekuna jest prawidłowo **zsocjalizować** swojego psa z innymi zwierzętami i psami, aby ten był w przyszłości bezpieczny dla otoczenia.

Dobrze zsocjalizowany i wychowany pies typu bull może być tak samo nie groźny, jak pies każdej innej rasy. Jednak opiekun takiego psa powinien pamiętać o zaspokojeniu potrzeb swojego pupila.

Psy typu bull bardzo lubią zabawę w przeciąganie. Aby zabawa była bezpieczna i „zdrowa” warto nauczyć psa oddawania szarpaka na hasło „puść”.

Zwiększone potrzeby: rozszarpywanie, aktywność fizyczna.

9. Psy zaganiające

Przykładowe rasy: border collie, owczarek australijski, cattle dog, biały owczarek szwajcarski, szkocki collie, owczarek szetlandzki, corgi - pembroke welsh i cardigan welsh.

Psy zaganiające służyły człowiekowi do **zaganiania zwierząt hodowlanych z jednego miejsca w drugie**. Psy te bardzo uważnie obserwują otoczenie, reagują na nawet niewielki bodziec. Wykazują dużą wrażliwość na ruch. Pierwotnie pracowały z pasterzem i musiały bardzo dokładnie wykonywać jego polecenia, aby odpowiednio zaganiać stado zwierząt. Dzięki temu wykształciła się w nich duża chęć do współpracy z człowiekiem.

Często te psy określa się mianem „**pracoholików**”. Rzeczywiście psy zaganiające marnieją nie mając nic do roboty. Są to psy dla ludzi chcących je regularnie szkolić i pracować z nimi. Niestety często konsultuję owczarki niemieckie lub border collie, które kompletnie nie mają zaspokojonych swoich podstawowych potrzeb. Te psy często po prostu się nudzą.

Niestety energię niewykorzystaną podczas treningu lub pracy przekierowują często na różne problemy behawioralne np. ganiecie wzdłuż ogrodzenia, oszczekiwanie przechodniów, polowanie na drobne zwierzęta, pogoń za rowerami, niszczenie przedmiotów w domu itp. Czasami pies zaganiający, którego potrzeby nie są

zaspokojone potrafi instynktownie zaganiać zwierzęta, które są na podwórku np. koty lub kury. Bywa też tak, że próbują zaganiać nawet dzieci. A ja miałem raz sytuację, że moją Fibi zagonił pewien border collie. Zatrzymał ją wzrokiem i nie pozwolił odejść. Także, jak widać nawet mogą zaganiać inne psy - jest to **tak silny instynkt**.

Zwiększone potrzeby: aktywność fizyczna, współpraca z człowiekiem, praca (obowiązki, poczucie spełnienia - można realizować poprzez codzienny trening), zabawa.

10. Psy światowe

Psy światowe są to wszystkie kundelki i mieszańce różnych ras. W tym typie psów można znaleźć cechy osobowości różnych wcześniej wymienionych typów. Aby dowiedzieć się, jakie potrzeby są zwiększone u danego psa światowego należy go **baczenie obserwować**, oferować mu różne aktywności i ocenić, które z nich są dla niego atrakcyjniejsze.

Niekoniecznie pies światowy podobny fizycznie do jakiejś rasy, będzie również miał podobny charakter do przedstawicieli tej rasy. **Takiemu psiakowi warto dać na początku czystą kartę i nie oceniać go po wyglądzie.**

Często są to psy, które trafiają do domu opiekuna po różnych przejściach. **Nie znamy ich przeszłości.** Warto dać takiemu psu kilka tygodni na oswojenie z nową sytuacją i zmniejszyć wobec niego wymagania. W tym czasie obserwuj swojego psa światowego. Czy ma tendencję do gonienia wiewiórek, czy może bardzo lubi aportować albo niepokoją go obce osoby, na które reaguje szczekaniem. Wszystko to pomoże Ci ustalić, jakie potrzeby są dla niego ważniejsze i nad czym warto pracować.

Zwiększone potrzeby: zależne od danego osobnika.

Pozdrawiam,
trzymaj się
ciepło,
Emil
Nestorowicz. :)

